POŠTARINA U GOTOVU

CIJENA 3 DI

OBITELJ

BR 23

1932

DVA PUTOVANJA NA PASIJSKE IGRE U ERL

Osim bavarskoga sela Oberammergaua ima i drugih mjesta, u kojima se daju slične pasijske igre. Takvo je jedno mjesto i selo Erl u Tirolu, u kojem su pasijske igre još starije nego i u samom Oberammergau-u. Ove se godine daju u Erlu pasijske igre, na koje Jeronimski putnički odbor vodi dva putovanja, jedno u srpnju, drugo u kolovozu. **I. U srpnju:** 19. srpnja odlazak iz Zagreba. — 20. u 7 sati ujutro dolazak u Erl. Pribivanje pasijskim igrama. Uveče odlazak iz Erla i dolazak u München. — 21. i 22. boravak u Münchenu. — 23. i 24. boravak u Salzburgu s izletom u Salzkammergut. — 25. povratak u Zagreb. CIJENA UKUPNO DIN 1650·— **II. U kolovozu:** 9. kolovoza odlazak iz Zagreba. — 10. u Erlu. — 11., 12. i 13. u Münchenu. — 14. i 15. u Salzburgu, gdje će učesnici moći pribivati znamenitim salzburškim svečanim igrama (Festspiele). 16. povratak u Zagreb. — CIJENA OVOGA PUTOVANJA DIN 1800·— Prijave za oba putovanja prima do 7. srpnja Jeronimski putnički odbor, Zagreb, Trg Kralja Tomislava broj 21. — S prijavom treba poslati 500 Din kapare.

MEĐU ČITATELJIMA I ČITATELJICAMA

PITANJA.

58. Ne voli trešanja. Dolazi doba trešanja, koje su mi uz grožđe najmilije voće. No imam sina, koji ne voli trešanja ni vidjeti, kamo li da bi ih jeo. Veli, da se u njem budi neka odvratnost, kad vidi košticu od trešnje, i da zato ne može ni pomisliti, da jede trešnje. Kad na koncu objeda trešnje dođu na stol, on se digne i ode, da ne gleda, kako mi ostali jedemo trešnje. To je dosta neugodno, ako je koji gost kod stola. Ima li tu kakve pomoći? Majka.

59. Da se po drugi put udam? Udala sam se sa 20 godina. Proživjela sam 6 godina u sretnom braku s mužem i dvoje dječice. Bogu se svidjelo da mi u kratko vrijeme uzme jedno dijete i muža. Tri su godine otada prošle, i tek sada mi se čini, da od pretrpljene žalosti dolazim k sebi. Živim za dijete, koje mi je ostalo, i u spominjanju na drugo dijete i muža, koje sam izgubila. Uto sam se upoznala s čovjekom, koji je 10 godina stariji od mene i koji bi htio, da pođem za nj. Iako ovako teško osjećam svoju osamljenost, pitam sama sebe: mogu li se po drugi put udati, a da se ne moram bojati, da će mi to posve potisnuti dragu uspomenu na prvoga muža i izgubljeno dijete? Udovica.

60. Nezadovoljan sa zvanjem. Sin sam imućnijih roditelja. Na njihovu želju svršio sam pravo i posvetio se odvjetničkom zvanju, premda nisam za to imao ni najmanje volje. Već 5 godina radim samostalno. Naslijedio sam dobro uvedenu odvjetničku pisarnu, te mi posao ide prilično dobro. Ali što dalje to više osjećam nezadovoljstvo sa svojim zvanjem, koje vršim bez volje. Uvijek me je više zanimala glazba i matematika. Glazbom se donekle još mogu baviti u slobodno vrijeme, ali sam u provincijskom gradu daleko od glazbenoga centra, te nemam dovoljno glazbenih doživljaja i pobuda. A matematika je ostala tek pusta želja. Kako da suzbijem nezadovoljstvo sa zvanjem? Advokat.

ODGOVORI.

29. Filmski glumac Ramon Novarro ima ovu adresu: Metro-Goldwyn Studio, Culver City, Kalifornija, U. S. A. On se rodio u Durangu u Meksiku, a filmski je glumac od g. 1921. Bavi se mnogo i glazbom. Velik je prijatelj životinja. Ima svoj vlastiti sekretarijat za korespondenciju, koja je vrlo velika.

43. Zabava na selu. (Prvi odgovor.) Nastojte se zabaviti kakvim kulturnim radom u svom selu, koji će donijeti i koristi selu, a vama ugodnu razonodu. Okupite omladinu oko sebe i počnite s priređivanjem diletantskih predstava. To diže duh među omladinom i smisao za sve, što je lijepo i plemenito. Ako ste glazbeni, osnujte tamburaški zbor među omladinom, učite ih svirati, pa eto zabave i vama i njima. S pjevačkim zborom je na selu nešto teže, ali i to ide. Isto tako možete na selu razviti i kinematografski rad t. zv. malom kinematografijom, o kojoj i »Obitelj« redovito piše. A ima li u vašem selu čitaonica i knjižnica? Ako nema, eto vam i tu mogućnosti, da nešto načinite. To su primjeri, kako da sebi na najplemenitiji način možete pribaviti razonodu i razbiti dosadno vrijeme na selu. Verinar.

(Drugi odgovor.) Vi sigurno niste turist, kad vam je tako dosadno. Zato vam preporučam, da svoje slobodno vrijeme posvetite planinarstvu, pa ćete vidjeti, da vam ne će biti dosadno, nego ćete i te kako željno čekati, kad ćete moći opet poći na koji turistički izlet. Usto sebi nabavite i nešto literature o planinarstvu. Dakako nastojte sebi naći i društvo za te izlete, jer je sasvim sigurno, da niste vi sami, kome je dosadno u vašem mjestu. Planinar.

(Treći odgovor.) Ja bih Vam preporučio, da osnujete križarsko društvo, ukoliko ga još nema u vašem mjestu. Društvo je katoličko, te ćete u tom društvu naći najljepšu zabavu obdržavajući sijela, na kojima se čitaju predavanja i druge poučne stvari. Ima posebno muških križarskih društava, a posebno ženskih. Stevo.

(Četvrti odgovor.) Sasvim je sigurno, da je svaki čovjek, kojemu je dosadno u životu, sam sebi kriv. Život je tako kratak, da čovjek može tek vrlo malo upotrijebiti od bezbrojnih mogućnosti, kojima se život ispunja. Vi sigurno živite slabim duševnim životom, kad vas dosada ubija. Sve, što oko sebe možete naći, samo je privremeno zanimljivo i privlačivo. Kakvugod zabavu našli, dosadit će vam jedamput. Samo intenzivniji duševni život može vas trajno zadovoljiti. Bavite se naukom, književnošću, umjetnošću, glazbom itd. pa ćete vidjeti, kako ćete upravo jadikovati, što nemate dosta vremena, da se time možete baviti onoliko, koliko ćete dobiti volje. Pedesetgodišnji.

Slika na omotu:

Sarajevski nadbiskupi

DR J. ŠTADLER I DR I. EV. ŠARIĆ

i sarajevska katedrala

Medalje izrađene za euharistijski kongres od 2. do 5. lipnja u Sarajevu

Izradio Ivo Kerdić

BROJ 23 OBITELJ GOD IV

U ZAGREBU 5 LIPNJA 1932

BOSNA U HRVATSKOM KATOLIČKOM SLAVLJU

Preko pola milijuna bosansko-hercegovačkih katolika Hrvata i s njima još tri milijuna Hrvata iz sviju krajeva, u kojima živi hrvatski narod, upiru ovih dana oči u Sarajevo, koje se podiglo, da iskaže najsvečaniju počast i poklon Euharistijskom Kralju. Bosna, najraznolikija u vjerskom pogledu od sviju hrvatskih zemalja, priređuje katoličku manifestaciju, kakve na tome, svakom Hrvatu dragome tlu još nije bilo. I kad se tisuće i tisuće ponosnih Bosanaca i kršnih Hercegovaca ovih dana budu manifestativno zatalasale sagibajući pobožno glave pred bijelom Hostijom u središtu, iz kojega je preko četiri stoljeća turska sila držala pod vlašću polumjeseca velik dio Hrvata i južnih Slavena uopće, širit će se po svim hrvatskim stranama iz Šeher-Sarajeva ustalasalo opće osjećanje duhovne zajednice s onima, koji sudjeluju u tom veličanstvenom katoličkom slavlju.

POGLED NA SARAJEVO — Nacrtao Gabrijel Jurkić

U tom euharistijskom sjaju ustat će pred našom dušom sva prošlost Bosne, da nam se jače ucijepi u svijest njeno vjekovno značenje. Na tlu današnje Herceg-Bosne nalazi se duvanjsko polje, uz koje predaja veže krunidbu prvoga hrvatskoga kralja Tomislava. Nakon propasti samostalne Hrvatske Bosna je ubrzo postala plodno tlo krivovjernoga bogumilstva, od kojega potječe sva nesreća njena vjerskoga razjedinjenja. Bogumilska mržnja na sve, što je katoličko, pretvorila je ovu nesretnu zemlju tri stoljeća kasnije u tursku domenu. Pa ako je Hrvatska nazvana Predziđem Kršćanstva, Bosna je bila u tom Predziđu prva utvrda, koja je i onda, kad je pala dušmaninu Kršćanstva u ruke, sačuvala svoj obrambeni značaj. Zemlja najpopularnijega bana, Kulina bana, zemlja najslavnijega vojvode hrvatskoga, Hrvoja Vukčića Hrvatinića, zemlja pobožne kraljice Katarine, posljednje bosanske kraljice, koja je Bosnu oporukom ostavila rimskoj Svetoj Stolici, natopljena je najvećim brojem hrvatskih mučenika, koji krvlju svojom učvrstiše katoličku otpornost hrvatskoga naroda. Osim Svete Zemlje nijednoj drugoj zemlji ne iskazaše sinovi sv. Franje tolike usluge, da bude sačuvana Kristu, kao što to učiniše Bosni. I kao što cijeli hrvatski narod duguje veliku zahvalnost svojim franjevcima, što mu pomogoše sačuvati i učvrstiti vjekovnu katoličku tradiciju i kulturu, duguje je u prvome redu radi Bosne, u kojoj bez franjevaca ne bi bilo katoličanstvu ostalo ni traga.

Novo katoličko doba svanulo je Bosni, kad joj je prije pedeset godina na sarajevsku nadbiskupsku stolicu sjeo prvi njen nadbiskup dr Josip Štadler, koji je došavši iz Zagreba, središta hrvatskoga, dao snažan impuls katoličkom i hrvatskom podizanju Bosne razvijajući u njoj gotovo kroz puna četiri decenija upravo gigantsku svestranu djelatnost, za koju mu zahvalna Bosna diže ovih dana u znak zahvalnosti krasan spomenik. Nasljednik Štadlerov, sadašnji vrhbosanski metropolita nadbiskup dr Ivan Šarić, nastavlja djelo svog velikog predšasnika, te je najizrazitija ličnost današnje Bosne uopće. A mi se katolici Hrvati napose ponosimo, što uz nadbiskupa-učenjaka na zagrebačkoj nadbiskupskoj stolici imademo nadbiskupa-pjesnika na sarajevskoj nadbiskupskoj stolici, te tako ta dva najviša hrvatska vjerska predstavnika znače ujedno i simbol hrvatske kulture, koja ima svoje uporište u nauci i knjizi, a izvor u katoličkoj vjeri. — Gledan ovako ima sarajevski euharistijski kongres opće značenje za sve nas katolike **Hrvate.**

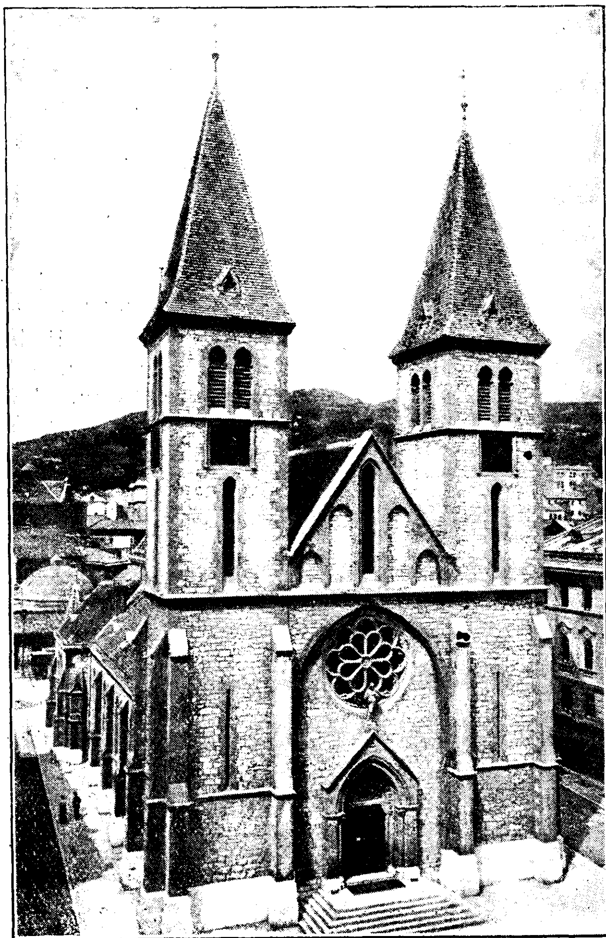
ŠEHER-SARAJEVO

NAPISAO ANTE ŠIMČIK

Sarajevo, glavni grad i srce Bosne ponosne, nalazi se s obje strane Miljacke, na istočnom kraju sarajevskog polja u poriječju Bosne. Plodna dolina oko Sarajeva, obilna šumom, vodama i poljima, bila je gusto naseljena već u predhistorijsko doba. U rimsko doba razvila se u toj dolini Ilidža, ljekovito sumporno kupalište.

Kad su Balkan zauzeli Sloveni, organizovala se na ovome zemljištu župa, kojoj je sijelo bilo na gradu Vrhbosni, i biskupija katolička na Banjem (Banovu) Brdu s crkvom Sv. Petra, koja se spominje od g. 1244. Vrhbosanska biskupija bila je za kralja Matijaša i biskupa Benedikta Leveya prenesena u Đakovo. Ova je vrhbosanska biskupija (đakovačka) od g. 1773. sjedinjena s biskupijom srijemskom.

Drugi grad u župi bio je Hodidjed, koji je god. 1435., osamnaest godina prije pada ostataka kraljevine Bosne, došao u turske ruke. Turski krajišnici sandžak-begovi prenijeli su odmah svoju stolicu iz Hotče (Foče) u Vrhbosanje i izgradili mjesto kao vojnički tabor za prodiranje na zapad u Hrvatsku i Dalmaciju. Gazi Isa-beg podigao je u Vrhbosanju više velikih zgrada, most, hamam i Carevu Džamiju. G. 1480. oplijenili su i spalili varoš Vuk despot i Petar Doczy (Dojčin), kapetani kralja Matijaša. No od toga udarca brzo se grad oporavio i napredovao lijepo kroz čitavo stoljeće od 1494. do 1591. U to doba dobio je grad ime Bosna Saraj (Bosanski Dvor), a staro je ime Vrhbosanje od polovice 16. stoljeća palo u zaborav. Najljepše je procvalo Sarajevo pod moćnim Husrev-begom, koji je od zauzeća Biograda 1521. s velikim sjajem upravljao Bosnom i proširio joj granice osvojivši Jajce, glavnu tvrdu kraljevine Hrvatske g. 1528., Liku i Krbavu, Klis g. 1536. i niz drugih gradova na Krajini. Veliki dobrotvor, kao i hrabar vojnik, ostavio je bogati Husrev-beg, sin princese Seldžuke i sinovac Radivoja, trebinjskoga kneza (valjada patarena), niz zadužbina: prostrani bezistan (trgovački dvor za meku robu), Tašlihan (kameni han, dugi bazar), koji je izgorio god. 1879., dva hamama (kupalište), musafir-hanu s imaretom (besplatno konačište za putnike sa sirotinjskom kuhinjom), Morića han, medresu i druge škole, hanikah (manastir derviški), mnogo drugih zgrada i vodovod. Sve ih je nadvisila Husrev-begova džamija, lijep spomenik islamskoga graditeljstva, vrlo karakteristična za Sarajevo. Uz tu džamiju sagradio je Husrev-beg i javnu knjižnicu. Mala Vrhbosna na Miljacki razvi se kao katolička mahala, koja se i danas zove Latinluk. Uz domaće kršćane naseliše se u Sarajevu kao bogatom trgovačkom gradu i brojna kolonija dubrovačka, kojoj su temelji udareni još g. 1379., i brojni pravoslavni iz istočnih krajeva. U 16. stoljeću naselili su se ovdje i španjolski židovi, koji su protjerani iz Španije našli zaklona u Turskoj, i u Sarajevu dobili zemljište, gdje su izgradili svoju mahalu Čifuthanu. U to doba imalo je Sarajevo oko 10.000 kuća i više od sto tisuća stanovnika. Grad je često stradao od vatre, kolere, kuge, gladi i potresa, ali se iznova pridizao. Prije 450 god. prenesena je stolica iz Sarajeva u Travnik, koji je, malo zatim kao Banja Luka, postao baza za turske operacije protiv Hrvatske, no ni to nije omelo razvoj Sarajeva. Tadanji putnici s čudom ističu čudesno mnoštvo djece, koja se vide u Sarajevu i drugim mjestima po Bosni, i koja su naknađivala sve gubitke pučanstva uslijed ratova i bolesti. Tadanje blagostanje sarajevsko bilo je poslovično u Bosni, prema narodnoj poslovici: Izgorješe mostarske svijeće hesabeći (brojeći) sarajevsko blago.

STOLNA CRKVA U SARAJEVU

Drugi put je postradalo Sarajevo od vojske g. 1697., kad je princip Eugen nakon pobjede kod Zente prodr'o dolinom Bosne do Sarajeva, koje je poharao i zapalio. Na povratku izveo je sa sobom na tisuće katoličkog stanovništva iz srednje Bosne i naselio ga u Slavoniji.

Stolica Bosna-vilajeta postalo je Sarajevo iznova za Omer-paše Latasa, posljednjega velikog poturice (1851.). Tada je Sarajevo nanovo procvalo, jer je dobilo tiskaru, novine, knjižnicu, čitaonicu i nekoliko konfesionalnih škola i školu za umjetni obrt.

KERDIĆEVA SPOMEN-MEDALJA K JUBILEJU SARAJEVSKE NADBISKUPIJE

K proslavi pedesete godišnjice vrhbosanske nadbiskupije izradio je kipar prof. Ivo Kerdić krasnu spomen-medalju, koju donosimo reproduciranu na omotu »Obitelji«. Preuzv. g. nadbiskup dr Ivan Šarić pozvao je u tu svrhu umjetnika Kerdića u Sarajevo, gdje je modelirao likove obojice dosadašnjih vrhbosanskih metropolita za jednu stranu medalje, a druga strana medalje prikazuje sarajevsku stolnu crkvu. Prof. Kerdić je najbolji hrvatski medaljer, koji je kao takav poznat nesamo kod nas nego i u inozemstvu. Od njega postoje medalje gotovo svih naših velikih ljudi sadašnjosti i nedavne prošlosti, među kojima su crkveni dostojanstvenici Haulik, Štrosmajer, Bauer te sada Štadler i Šarić u prvom redu istaknuti. Sadašnji vrhbosanski nadbiskup je i tim, što je ovu stvar povjerio prvaku u toj grani hrvatske umjetnosti, ponovno dokazao svoje veliko shvaćanje i ljubav za umjetnine trajne vrijednosti.

SLIKE IZ BOSNE PONOSNE
1. Stara crkva sv. Ante u Sratinskoj. — 2. Nova crkva u Sratinskoj. — 3. Župni stan u Sratinskoj. — 4. Stara crkva u Osori, najstarija u srednjoj Bosni, sa zvonikom i župskim stanom. 5. Braco hrani golubove na Baščaršiji u Sarajevu. — 6. Vijećnica u Sarajevu. — 7. Stare matice i knjige iz župskog ureda u Osori. — 8. Park cara Dušana u Sarajevu. — 9. Narod izlazi iz crkve. — 10. Djed iz Bosne.

Po austro-ugarskoj okupaciji g. 1878. krenula je Bosna i njen glavni grad na svakom području ljudskog rada unapredak. Bila je uvedena građanska i vjerska ravnopravnost, uredna uprava i javna sigurnost. Sarajevo stane dobivati evropsko lice, osobito kad ga je željeznica spojila s Jadranskim morem (na Mostar) i srednjom Evropom (preko Broda).

No Sarajevo je i danas sačuvalo dobrim dijelom svoje istočno lice, s kojega sve većma pada istočna koprena. Uz Begovu, Carevu i Alipašinu džamiju digle su se katolička katedrala Sv. Petra, pravoslavna Sv. Arhandela, dvije gimnazije, krasan i velik muzej, raspodijeljen na paviljone, šerijatska (vjerozakonska) sudačka škola, gradska općina, bivši konak bosanske vlade, sudnica, kazalište i mnoge škole. U Sarajevu ima sjedište veliko i vrlo radino hrvatsko kulturno društvo Napredak, koje se divno razvija i širi svoj rad preko granica Bosne.

Sarajevo je danas kulturno, gospodarsko i industrijsko središte Bosne i Hercegovine i privlači užički kraj i Novopazarski Sandžak.

U novije vrijeme najvećma je ojačao u Sarajevu katolički elemenat. Uz nadbiskupiju, koja je osnovana g. 1882., dobili su katolici franjevački i isusovački samostan s lijepim crkvama i nekoliko zavoda časnih sestara. Prvi nadbiskup vrhbosanski bio je Josip Stadler od 1882. do 1918., drugi je Ivan Ev. Šarić od g. 1922.

U svjetskoj povijesti upisano je ime Sarajeva danom pogibije austrijskog nasljednika Franje Ferdinanda 28. lipnja 1914.

Radi idealnog središnjeg položaja Sarajeva predlagali su neki, da Sarajevo postane prijestolnica Jugoslavije. Prema popisu od 31. III. 1931. ima Sarajevo 16.692 kućanstva i 78.840 duša.

Sarajevski umjetnik, slikar hrvatske prošlosti

O umjetnosti Gabrijela Jurkića — Napisao Dr Josip Andrić

Umjetnost Gabrijela Jurkića, slikara, koji iz Sarajeva daje svoja umjetnička djela hrvatskoj kulturi, nije još dovoljno poznata ni priznata. Skromniji umjetnici uopće teže dolaze do priznanja, no zato je to priznanje, kada ga steknu, trajnije i zasluženije nego li priznanje, što se stječe efemernim sredstvima. Uvijek su oni

HRVATSKI KRALJ PETAR KREŠIMIR VELIKI
Naslikao Gabrijel Jurkić

umjetnici (a to vrijedi za kulturne radnike uopće), koji svoje djelovanje ne ravnaju prema tome, da li im to tko priznaje ili ne priznaje, te nastoje svome radu dati što idealističkije obilježje, simpatičniji nego li oni, kojima je prvo vanjski uspjeh. U tom treba Gabrijela Jurkića ubrojiti svakako među najsimpatičnije pojave hrvatske umjetničke sadašnjosti uopće.

Njegova umjetnost nema bojovnoga karaktera, ne nameće se manirama tolikih današnjih umjetnika, koji silom hoće da budu što moderniji, te se jagme za originalnošću i frapantnošću u svojim sujetima i sredstvima. Glavne karakteristike Jurkićeve umjetnosti jesu jednostavnost, mekoća, toplina, nježnost, dubok smisao za karakteristiku osoba, bogatstvo kompozicije, uvjerljivost prikazane situacije, suzdržljivost u izražajnim sredstvima. Uzeo sujet iz prošlosti ili sadašnjosti, iz običnog ili religioznog života, u svaki umije da se uživi, svakomu nađe adekvatan izražaj, uvijek znade razdijeliti glavno od sporednoga, u svaki ulije dio svoje duše.

Posebnu pažnju zaslužuje njegovo predano nastojanje, da svojom umjetnošću uzveliča hrvatsku prošlost. Nije bilo dovoljno zapaženo, kad je »Hrvatska Prosvjeta« g. 1918. iznijela njegove ilustracije k romanu Narcisa Jenka »Obitelj vojvode Hrvoja«, koje su jasno pokazale, kako Jurkić umije da idealizira našu prošlost i da nam je dočara s neobičnom snagom. U tom pogledu dao je svoje najbolje dosada u ilustracijama k trilogiji dra Velimira Deželića st. »U pandžama lava«, »Majka Velikoga Kralja« i »Petar Krešimir«. Svaka od onih blizu četrdeset slika, kojima je popratio to Deželićevo djelo, znači ljepotu za sebe, a sve zajedno čine divnu cjelinu, koja nam tako živo doziva pred oči cijelo jedno razdoblje iz najslavnijega dijela hrvatske povijesti: iz doba hrvatskih narodnih vladara. Tri hrvatska kralja — Krešimir Suronja, Stjepan i Petar Krešimir — uzveličani su tu i karakterizirani tako, kako to nije nijedan umjetnik učinio. Mrki Krešimir Suronja, blagi Stjepan i impozantni Petar Krešimir ustaju tu pred našim očima zorno, produhovljeno, živo, a kad Petar Krešimir, najveći među hrvatskim kraljevima iza Tomislava, pruža ruku seljaku, koji osjeća svojom najvećom srećom, da može iskazati svoje štovanje i zahvalnost velikome vladaru svome, nešto te milo i toplo obuzima, osjećaš, kako uzveličana prošlost silazi u sadašnjost i struji našim dušama, koje su usredotočene u liku onoga seljaka. Jurkićeve slike iz te slavne hrvatske prošlosti jesu apoteoza našeg osjećanja, našega ponosa, što nas obuzima, kad pomislimo na tu narodnu davninu. U njima vidimo simbolizirane ideale, koje nam je devet stoljeća hrvatske povijesti iz te davnine sačuvalo do današnjih dana.

(Svršetak na str. 373.)

Sedamdesetpeta godišnjica Pape Pija XI.

Sa stolice svetoga Petra u Vatikanskom Gradu vlada katoličkim svijetom, to jest petinom svega čovječanstva, već jedanaestu godinu svijetli lik Pape Pija XI., koji je ovih dana, 31. svibnja, navršio sedamdeset i petu godinu svoga života. Taj dijamantni jubilej Namjesnika Kristova nije onoliko proslavljen, kao što je prije tri godine bila proslavljena pedeseta godišnjica njegova misništva, ali pojava same jake ličnosti sadašnjega vrhovnoga poglavara najveće vjerske zajednice svijeta zaslužuje, da i ovom prilikom bude istaknuta njena veličina i njeno značenje. Istakla se ponovno nekoliko dana prije ovog jubileja, kad je uoči Duhova svijetu objavljena najnovija papinska enciklika, koja počinje riječima »Caritate Christi Compulsi« — (»Potaknuti Kristovom ljubavlju«) i koja otkriva izvor svega zla, što bije današnji svijet.

SV. OTAC PAPA PIJO XI.

Svi osjećamo, da se nalazimo na prelomu novog doba, koje dolazi. Nikada od općega potopa nije bilo teže krize od ove, što je čovječanstvo sada proživljava i koja kulminira u općem očaju, što je zahvatio svijet. Čitav je rod ljudski stisnut od neopisive gospodarske krize, koja se, što je se više nastojimo riješiti, sve jače zapleće. Nema naroda, nema države, nema društva ni obitelji, koji ne bi osjećali njene udarce. I svi se u očaju pitamo: odakle je došlo i poteklo to ovoliko zlo? A Pijo XI. ustaje i progovara sa sv. Pavlom apostolom: Korijen je svih zala pohlepa za zemaljskim dobrima, to jest prokleti glad za zlatom. Ta pohlepa rađa zavišću, a iz nje nastaje onaj škrti individualizam, koji sve podvrgava svojoj koristi, pa i tuđa prava, ako su mu na putu. Odatle je došlo do toga, da su se u malobrojnim kapitalističkim rukama nagomilala ogromna bogatstva, a većina stradava u nestašici. Osim toga se taj isti egoizam ugurao u odnošaje između pojedinih naroda, pa se izrodio u pretjerani nacionalizam, pod kojega krinkom jedan narod ne poštuje prava drugoga. Umjesto ljubavi, koju naučava kršćanstvo, dolazi mržnja, koja sve tjera u propast. Uopće se sve jače ispoljava nastojanje, da se svuda zatre utjecaj kršćanske vjere i da se iz ljudskih srdaca istrgne uopće vjera u Boga. Taj pokret bezboštva, koji je prije tu i tamo postojao kao osamljena i pojedinačna pojava, zahvaća danas sve veći opseg i postaje naglo sve općenitija pojava, te zalazi već i u široke slojeve naroda. Umio je u svoju službu staviti štampu, kazališta, kinematografiju, radio, gramofon i cijele organizacije, koje svim sredstvima javne i tajne propagande među svim staležima, na svim ulicama, u svakoj dvorani, u školama i uopće svuda razvijaju nečuvenu djelatnost. Cijela ta protuvjerska rabota nije uperena samo protiv katoličke vjere, nego i protiv sviju vjera uopće, te ne može uroditi nikomu mirom ni srećom, već mora odvesti sve narode u propast.

Namjesnik Kristov upravlja zato poziv svim narodima, da uoče glavnu i najveću opasnost, koja se razvija iz sadašnje svjetske krize u obliku najbezočnijeg bezboštva (ateizma). Vjera u Boga je najjači temelj svakog socijalnog poretka, i zato svi oni, koji ne će, da zavlada anarhija i teror, moraju složno ustati i energično se latiti nastojanja, da neprijatelji vjere ne postignu cilja, koji otvoreno ispovijedaju. Sav svijet želi mir, ali trajnoga mira ne mogu pribaviti nikakvi napori sviju državnika, dok ne bude triumfirao moralni zakon osnovan na Bogu i savjesti.

Prava je riječ u pravi čas izrečena s papinskoga prijestolja. Odjeknula je svijetom i izazvala simpatije svega kulturnoga čovječanstva. I svi prigibamo glave u velikom poštovanju prema sedamdesetgodišnjem nasljedniku sv. Petra, koji je ovako snažnu poslanicu upravio svemu čovječanstvu u dane pred svoj sedamdesetpeti rođendan te time markirao opet važan datum u povijesti najnovijega doba.

PROLJEĆE

ROMAN JEDNE OBITELJI
Norveški napisala Sigrid Undset
Prevodi Kruno Krstić (NASTAVAK.)

Roza se gorko nasmija. Ta to se nje nije ni najmanje ticalo. Ona bi se dapače morala veseliti, kad bi se Torkild s kojom drugom ženom zaručio ili čak vjenčao, kad bi ga to samo moglo usrećiti. Ali ona se nije veselila. Ne, htjela je da bude Torkildova sudbina sve do časa, dok ona sama ne sretne svoju sudbinu. Osjetila je strašno poniženje doznavši, da je katkada osim nje i nešto drugo našlo mjesta u njegovu životu. Morala je da nauči, kako žena nije muškarcu sve na svijetu, ako mu ne daje ništa... ni dobro, ni zlo. Manjkalo joj je još samo to, da požali, što je bila lojalna i pravedna prema njemu, što nije s njime koketirala, što se nije poslužila nikakvom lukavošću, da ga zadrži za sebe.

I napokon odvratne misli, koje su se nepozvane javljale, koje su je izjedale, a da ih nije mogla otjerati, misli o tome, kako Torkild inače živi. Znala je, da je on svašta doživio... Još davno. On joj je sam o tome pričao onda, kad mu je ona poljupcem odgovorila. Tada još ona nije s tim priznanjem vezala nikakvih predodžaba; nije se ni trena nad njim zgražala; sažalijevala ga je kao čovjeka, kome se dogodila nesreća.

Ali sada... Sve ono odvratno, što je mrzila i o čem nije ništa htjela da znade, iako nije mogla da izbjegne svim razgovorima o takvim stvarima u uredu i u pansionu, iskrsnulo je najednom u njenoj pameti, ma koliko se ona trsila, da to izbije iz glave. I protiv njene volje dolazila joj misao: »Nije li možda Torkild takav?« Nije više osjećala radosti, kad je bila s njime, jer se stidila same sebe.

Vlak je već bio stigao, i kad je Roza došla, Torkild je šetao amo tamo pred kolodvorom.

»Dobra večer! Vrlo je lijepo, što hoćeš da ideš sa mnom. Ja sam u smišljanju darova savršeni neznalica. Pogotovu neznam, što bih morao da darujem gospođi Lied. Pomislio sam da uzmem kakvu kopču za pojas. Što misliš, kako bi to bilo?«

»Bilo bi vrlo zgodno,« reče Roza.

»A onda joj moram poslati još i cvijeća?«

»Mislim, da je jedan dar dosta. Ja uostalom moram još da naručim cvijeće za tetku Margot.«

»Ti si dakle sutra na večer kod pastora Wegnera?«

»Ah... da,« uzdahnu Roza. Pastor Wegner brat njena oca, živio je mnogo godina u Trondhjemu i te se jeseni preselio u Kristijaniju. »Sad moram da kupujem darove za sve to društvo tamo. A da ti iskreno kažem, za to nemam ni novaca ni volje.«

»Pa njima ćeš valjda darovati kojekakve sitnice.«

»Ne, baš to ne ću. Oni su me naravno pozvali zato k sebi, da nešto učine za sirotu Rozu. Ali ja ne ću da sjedim među njima kao kakva djevojčica iz sirotišta, kojoj oni pokazuju svoje dobro srce. Kupila sam za Magdu i Evu rupčiće od čipaka, koji toliko stoje, da bi za iste novce mogla kupiti par cipela.«

»Ali Rozo, oni ipak imaju dobru namjeru.«

»Pa da, naravno. Baš na to se strašno ljutim, da oni mene tako silno žale, jer nemam svega onoga, što one — naime moje sestrične — imadu. Oni me žale, što moram da čučim u uredu, što ne mogu da »izlazim«, da budem »s njima«, što ne poznam njihov »krug«, što mi njihovi prijatelji ne udvaraju, što me njihove prijateljice ne pozivaju na plesove i dobrotvorne bazare s damama, koje one smatraju otmjenima, i tako dalje. Kao da je to neka nesreća... A kad tamo, ja ne mogu ni zamisliti žalosnije stvari, nego da budem kao one... kao Magda i Eva...«

»Dă, dă, razumijem. Ali za Boga, oni ti ipak dobro žele.«

»Recimo. A onda njima se čini, da ja nisam dosta ponizna. ‚Ti si prkosna,' veli moja tetka, ‚baš kao i tvoja mati. A to je, drago dijete, vrlo nerazborito s tvoje strane.' Ta čeljad — vjeruj mi — smatra nekim nedopuštenim luksusom, da se siromašan čovjek, da se jedna djevojka u mojim prilikama usuđuje da zastupa neko mišljenje. Znam, da će se srditi radi rupčića. Ali ja baš hoću sebi da priuštim to zadovoljstvo, da budem prkosna prema takvim ljudima. Gadno je, da netko sa takvim mislima dočekuje Božić,« doda ona sumorno. »Gadno je. I žalosno. Ah Torkilde... Bila sam najprije na badnju večer pozvana k Hansenovima — znaš, k onom kondukteru, kod kojega stanujem. I oni su me pozvali, jer me žale. Ali to je sasvim druga stvar. Oni ne bi mogli vesela srca pojesti svoju kašu, zaigrati božićnicu i zaplesati oko božićnog drvca znajući, da ja te večeri sjedim sama u svojoj sobi. Ali oni možda svejedno žele da budu sami i misle dakako, da će mi biti mnogo ljepše, ako budem kod strica — u odličnoj kući u Inkognito ulici. Ali kad me je gospođa Hansen zamolila, da se na Božić na večer prođem s njima, bila sam, vjeruj mi, vesela i osjetila duboku zahvalnost. Veselim se, što ću moći da djeci darujem lijepih stvarčica, koje znam, da žele.«

»Jesu li prijazni ti ljudi, kod kojih stanuješ?«

»Dă, vrlo dobri... Da ti pravo kažem, ja sam uvijek u velikoj neprilici, kad se nađem s takvim priprostim ljudima. Ali s djecom sam u velikom prijateljstvu. Kad gospođa ode iz kuće, ja ih nadzirem. Mi — to jest djevojčica i ja — imamo sobicu za lutku pa se s njom igramo; ja im pokazujem, kako se iz kutija šibica i kartona dade napraviti lijepo pokućstvo... znaš onakvo, kakvo smo uvijek pravile Doris i ja. Sakupimo se svi u mojoj sobi, lijepimo, režemo, bojadišemo i šijemo. Čini mi se, da se ja pri tome bolje zabavljam nego djevojčice. Nakanila sam da za sutrašnji dan kupim svakojakih sitnica za lutkinu sobicu... servis, svijećnjake, kavezić, klavir, lončiće za cvijeće, glačalo, sve same takve stvar-

čice. Nažalost ne ću biti prisutna, kad budu Inga, Gyda i Helena otvarale svoje zamotke i namještale stvari u sobici.«

Išli su Velikom ulicom. Roza se svaki čas zaustavljala pred izlozima niskih kuća.

»Čini mi se, da Božiću pristaje, da ljudi kupuju sve u Velikoj ulici. Dok sam bila dijete, mama je uvijek o Božiću dolazila sa mnom ovamo. Mama je dakako ovdje kupovala u prvom redu zato, jer je ovdje jeftinije ili jer se njoj činilo, da je jeftinije. Ali je tvrdila, da to čini zato, jer ovdje vlada pravo božićno raspoloženje. Male, niske i stare kuće i dućani s niskim stropom, iz kojih su stepenice otraga vodile u stan, sjećale su je Nyborga. Zavirivali smo u stara neuredna dvorišta, s tamnim skrovištima i galerijama; ja bih se tada uvijek sjetila Asbjörnsenovih priča. Nije li čudno, da je mama, koja je bila strankinja, mnogo bolje poznavala staru Kristijaniju nego svi drugi ljudi, s kojima sam se dosada upoznala? Dolje uz tvrdavu znala je ona točno, tko je sagradio koju staru kuću i u njoj stanovao, ona je znala povijest tih kuća i mnogo toga, što se u njima dogodilo.

Kad se sjetim kupovanja s mamom o Božiću u Velikoj ulici, čini mi se, da je uvijek padao snijeg... onaj pravi snijeg, kad se pahuljice motaju pred rasvijetljenim izlozima. Sjećam se i tamnih šatora pred crkvom i u crkvi, koja je izgledala velika i golema, jer su sve kuće ovdje tako niske... rasvijetljenog sata na zvoniku visoko gore u oblacima... bilo je sve zbilja lijepo i božićnje.

Torkild se okrene i pogleda natrag. Još nikada nije na to svratio pozornost. Odavle je zbilja bilo lijepo vidjeti crkvu, kako se diže teška i tamna s rasvijetljenim satom na zvoniku.

»Bit će i sad snijega,« reče veselo Torkild pokazavši prvu pahuljicu na rukavu svoga kaputa.

»Istina! Ah kad bi udario onaj pravi snijeg!«

Roza je odmakla muff i lovila sićušne zvjezdice, koje su osamljene pršile zrakom. Bilo je divno. Kad su izašli iz jednog niskog dućana, u kome stepenice vode u sobe otraga, lepršale su pri svijetlu izloga i plinskih svjetiljaka velike pahulje, a nad popločenim kanalom prašne nečiste ulice, ležao je već tanak bijeli pokrov.

Padao je gust snijeg, kad su krenuli prema centru grada. Štropot kola na zamrzloj ulici zvučao je muklije, a žagor je bio nekud domaći, tih, božićnji. Svijetlo izloga nije više ravno poput stropa stršilo u mutnu, gustu maglu, nego se iskrilo na veselo uzlepršalim pahuljicama snijega, koje su osvježavale lice. Odjeća im je bivala sve bjelja, a čist, svjež zrak širio je pluća.

»Za Boga miloga, kako ćemo kasnije znati, koje su tvoji paketi, a koje moji?« nasmija se Roza, jer je Torkild sve nosio.

»Morat ćemo ih otvoriti i pregledati. Ili ćemo prepustiti sudbini, da odluči, što će dopasti Liedovoj, a što Hansenovoj djeci. Možemo uostalom da pogledamo zamotke, dok budemo večerali. Da odemo k Ingelretu? Tamo je tiho i mirno.«

Silazili su niz Kraljevsku ulicu. Ususret im je dolazila čitava bujica ljudi, posutih snijegom i natovarenih zamocima, koji su se svi uspinjali uz ulicu. Dućani su se počeli zatvarati. Bilo je vrlo ugodno prolaziti pokraj užurbanih ljudi i lutati po tihim četvrtima izvan centruma, gdje su iza rasvijetljenih prozora bile spuštene zavjese i gdje je rijetko koji glas prekidao tišinu snježne večeri.

»Ne, hvala, ja bih najradije popila čaj i pojela kruh s maslacem. Upravo sam se zaželjela dobrog, toplog čaja...« Skinula je svoj crni pusteni šešir s glave i otresala s njega snijeg. Kosa joj je nad čelom bila mokra i malo zakovrčena.

Niska, intimna kavana s podom od impregniranih dasaka i drvenim stropom bila je gotovo prazna... samo u jednom kutu sjedilo je par starih, ćelavih trgovaca i jelo piroge. Roza i Torkild smjestiše se u kutu divana pokraj vrata.

Roza poče odmah da odmotava i probire božićne darove. Divan i obadva stolca bili su za čas prekriveni papirom i kutijama.

»Nije li to divno?« reče ona oduševljena svim tim sitnim igračkama. »Inga će dobiti pozlaćeni servis za kavu. Što misliš, hoće li se veseliti?

Da sam ja dijete, pa da mi nešto takvo dadu, poludila bih od veselja.«

Donijeli su čaj i Roza je morala da igračke ukloni malo na stranu.

»Božić je zbilja lijep,« reče ona tiho. »To je divan blagdan... premda ja nemam Božića.«

»Mi... mi ćemo zajedno proslaviti Božić...,« reče Torkild. »Što misliš... bismo li jednom pokušali da zajedno proslavimo Božić?«

Roza kimnu glavom.

»Ako dobijem kakvu malu jelu, kako bi bilo, da je ti iskitiš?« reče Torkild. »Naime kod mene, vani...«

Ona ponovno kimnu glavom. On opazi, kako ona nastoji, da ne gleda u njega.

»Možda ti se moj prijedlog ne sviđa, Rozo. Možda će biti bolje, da se negdje drugdje sastanemo?«

»Ne, ne.«

»Ne znam... u zadnje si vrijeme često jako čudnovata,« reče tiho Torkild.

»J a?« odvrati ona tiho i nakon kratkog okolijevanja nastavi: »Činilo mi se... ne znam... mislila sam, da ti baš nije mnogo stalo do toga, da budeš sa mnom. I zato mi je bilo neugodno,

(Nastavak na str. 370.)

PRINC SAIONJI,
najstariji japanski državnik i najuplivniji savjetnik carev, utjecao je i na rješavanje krize u Japanu iza atentata na predsjednika vlade

SILVIJA SIDNEY,
nova američka filmska zvijezda

VITAUTAS GYDYS,
novi guverner Kovna

DOGAĐAJI

U SVIBNJU.

15. U Budimpešti je započeo deseti kongres Pen-klubova u prisustvu 250 učesnika iz 22 zemlje. Hrvatske književnike zastupa pjesnik Domjanić, a slovenske Finžgar, urednik Družbe sv. Mohora.

16. U Beogradu je završena konferencija ministara Male Antante, te je određen budući sastanak u Čehoslovačkoj.

17. U Japanu je izvršen atentat na predsjednika vlade Inukaja, koji je podlegao ranama. Tom prilikom je došlo do velikih nemira. Čini se, da je atentat u vezi sa pobunom oficira, jer je atentat izvršilo lice u vojničkoj uniformi. — U Indiji su na muslimanski blagdan Moharrum izbili veliki nemiri između Hindusa nacionalista i muslimana anglofila. — U Sofiji je ubijen Dimitar Mihajlov, predsjednik Makedonskog nacionalnog komiteta. — U Vatikanskom Gradu je otvorena bogoslovija grkokatoličkog sjemeništa sv. Jozafata. Nazočan je bio križevački biskup dr Dionizije Njaradi.

18. Šef generalštaba sovjetske vojske je održao na radiju govor, u kojem je istakao veliku pogibao i bojazan za mir na Dalekom Istoku. — U London je stigao prvi veliki švedski jedrenjak »Abraham Rydberg« na četiri jarbola od svih jedrenjaka, koii su sudjelovali pri utakmici dovažanja žita iz Južne Australije u Evropu. Za put je trebao 124 dana.

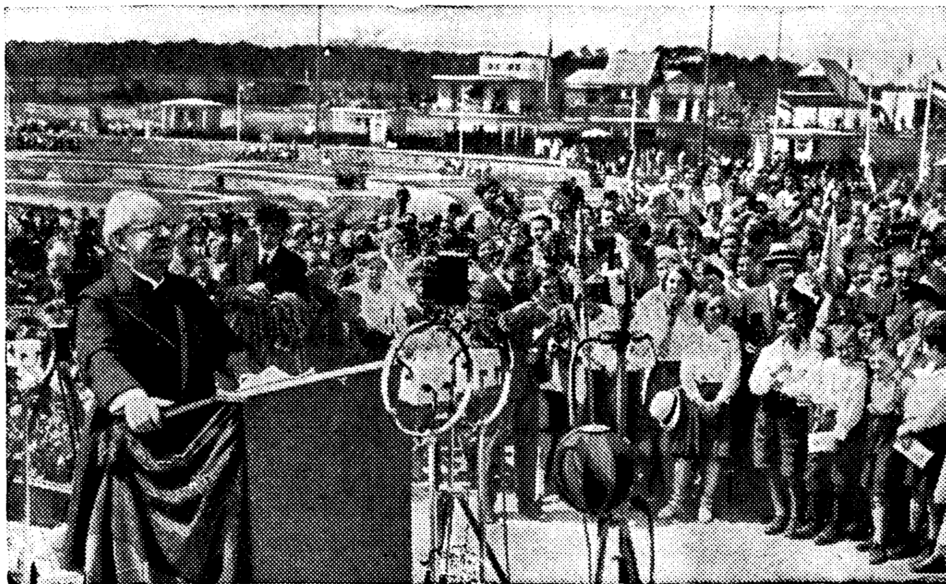
19. Za novog vrhovnog poglavara salezijanske družbe izabran je u Turinu don Pietro Ricaldone. — »L'Osservatore Romano« donosi novu papinu encikliku protiv bezvjerstva. Enciklika raspravlja o svim modernim društvenim zlima i njihovim uzrocima, te je pobudila pažnju u cijelome svijetu. — U gradu Buffalo u Sjevernoj Americi otvoren je kongres američke katoličke štampe, koji traje 3 dana. Među ostalim je na dnevnom redu zasijedanje t. zv. sekcije Okrugloga Stola, u kojoj glavni urednici i direktori katoličkih listova raspravljaju o temi »Problem katoličke književnosti« razdijeljenoj u ove točke: a) sadašnje stanje književne produkcije; b) da li za slab uspjeh treba više kriviti pisce ili čitaoce; c) odgovornost za katolički odgoj.

20. U parlamentu Irske države je konačno primljen zakon, kojim se odbija prisega vjernosti engleskom kralju. — Predstavnici Jugoslavije na međunarodnoj tenis-utakmici za Davisov pokal tukli su Norvešku sa 5 : 0.

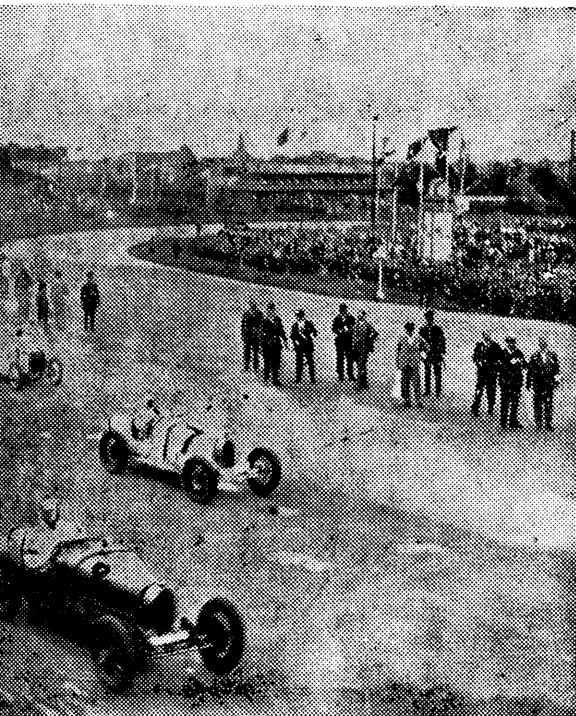
21. Austrija je poslije dugotrajne krize dobila vladu, u kojoj je kršćanski socijal dr Dolfuss kancelar, ministar vanjskih po-

START MALIH AUTOMOBILA NA

OTVORENJE LJETNE IZLOŽBE „SUNCE, ZRAK I KUĆA ZA SVE“ U BERLINU
Kod otvorenja održao govor upravljen mladeži njemački pisac Gerhart Hauptmann

MEĐUNARODNOJ AVUS-UTAKMICI

slova i poljoprivrede. — U Poljskoj je ministarski savjet odlučio, da se plaće činovnika snize za 9%. — U Grčkoj je izbio štrajk poreskih, carinskih i nekih drugih državnih činovnika. — U Beograd je stigao novi francuski poslanik Paul-Emil Naggiar. — U Belgiji je izbila kriza vlade radi jezika u pučkim školama. — Podijeljen željeznički popust od 50% za posjetnike euharistijskoga kongresa u Sarajevu. Isto tako za putovanje na međunarodni euharistijski kongres u Irsku.

23. U Belgiji je katolik Renkin sastavio novu vladu.

24. Pariški »Journal des Debats« donosi vrlo pesimističke izvještaje o lošem stanju podunavskih i balkanskih država u pitanju podjeljivanja zajma.

DJETINJSTVO FRANCUSKOG NOVOG PREDSJEDNIKA REPUBLIKE LEBRUNA

Novoizabrani predsjednik francuske republike Lebrun rođen je u malenom selu Mercy le Haut u Lotaringiji. Kao seljačko dijete odgojen je na zdravom seoskom zraku. Djetinjstvo je proveo sretno i veselo među svojim roditeljima, koji su obrađivali vinograde. Mali Albert je već u petoj godini bio živ i dobro razvijen dječak. U školi je osobito volio aritmetiku (računstvo). Bio je tako bistre pameti, da je njegov stari učitelj često znao reći: »Ovaj dječak nije za ratara. Bit će učen čovjek i na čast svojih roditelja i svoga mjesta.« Osobito je volio roditelje, te je često puta poslije svršene škole znao otići k njima u polje, gdje ih je, koliko je mogao, pomagao pri radu, a kasnije se navečer s njima vraćao kući. Četvrtkom je bio praznik, pa bi tada Albert ustajao u četiri sata, pratio oca u polje i učio se sijanju i baratanju sa grabljama i motikom. Taj rad je obavljao s tolikim žarom, da bi navečer došavši kući umoran zaspao za stolom u kuhinji. Kao odličan đak u jedanaestoj godini je stupio u srednju školu. Izakako je od svog dobrog župnika primio neke upute u latinskom, ušao je kao internista u licej u Nancy-u, koji se danas zove imenom H. Poincarea. U tom su dobrom institutu brzo upoznali poglavari u Albertu odličnog đaka. Sva mlada marljivost, ljubav za rad, bistar razum, sve je to upisano u svečanim školskim nagradama od g. 1883. do 1890. Nijedna njemu nije izmakla.

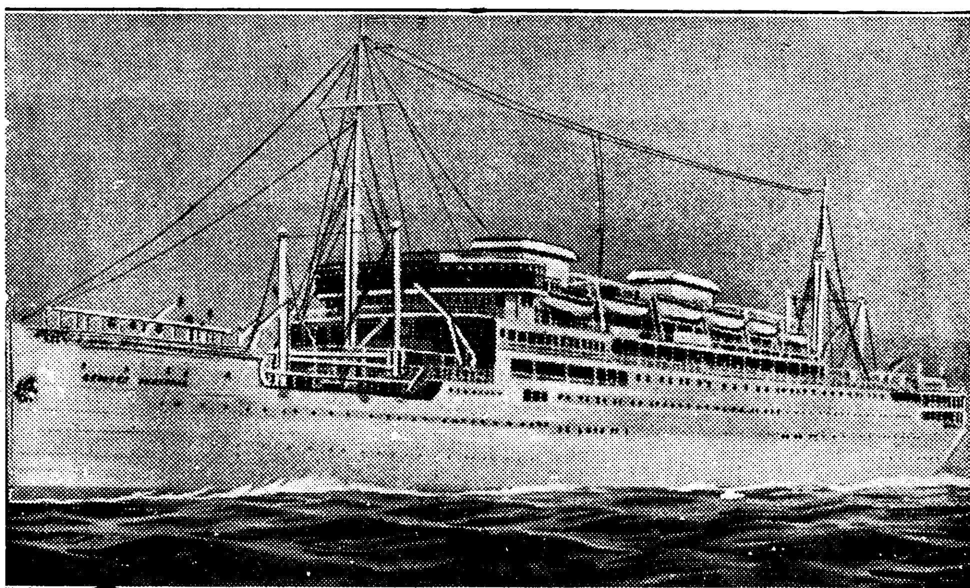
Izbor takvog predsjednika čini se, da je osobito sretan za današnje doba, kad je svijet po svojoj ideologiji tako daleko od pojimanja seljačkog staleža. Francuski je predsjednik sigurno mnogo tog dobrog duha primio i zadržao.

NOVI AUSTRIJSKI PREDSJEDNIK VLADE kršćanski socijal Dollfuss

BRODOGRADITELJ J. H. CURTIS, koji je igrao senzacionalnu ulogu kod traženja otmičara Lindberghova djeteta

PAROBROD „GEORGE PHILIPPAR" IZGORIO NA PUTU IZ KINE U FRANCUSKU
Od 740 putnika i mornara oko 67 ih je izgorilo ili se utopilo, a ostali su spašeni

L. T. MAC CAULEY, novi irski poslanik u Berlinu

PROLJEĆE

(Nastavak sa str. 367.)

da prihvatim tvoje prijedloge. Ti sve činiš, da me razveseliš.«

»Čudna je ta tvoja misao, Rozo,« reče Torkild tiho naglasujući svaku riječ. Njegove oči nisu se odvajale od njezinih, sve dok ih ona nije oborila u zemlju.

»Pa bilo bi i sasvim prirodno, da ti jednom dosadim,« prošaptala je ona i umalo što nije zaplakala.

»Ako ti takva misao može da padne na pamet,« reče Torkild istim glasom kao i prije, »onda nisi nikada shvatila ono, što sam ti rekao mnogo, mnogo puta. Ono, što ja osjećam prema tebi, Rozo, to se ne može promijeniti. Već dugo nisam o tome govorio. Nisam htio da budem zloduh, koji muči ... ni prosjak ..., bez obzira na to, što si ti meni. Naprotiv, htio sam pokušati, da i ja tebi nešto dam, bar nešto ... kao uzdarje za ono, što si ti meni bila, što si mi sada i što ćeš mi uvijek biti.«

Roza je sjedila oborenih očiju.

»Ali Torkilde,« progovori ona pod glas.

»Što je?«

»Ah ništa. Mislila sam, da sam ti ja ipak dosadila. Čula sam naime, da si bio zaručen s Betzy.«

»Tko ti je to kazao?« upita on naglo.

»Betzy. Zar nije istina?«

»Dakako da je istina.« On se kratko nasmija. »Ta zar Betzy nije zlatno stvorenje?«

Roza ga zbunjeno pogleda.

»Da. Ali ... ti kažeš, da si ... uvijek tako za mene osjećao ... uvijek. To ja ne razumijem.«

»Dakako da ne razumiješ,« odgovori Torkild isto tako tiho i ozbiljno kao prije. Ona je očekivala, da će on nastaviti, ali je on šutio. Podbočivši bradu rukom gledao je nijemo preda se. Na čas je njegovim licem preletio trenutačan, slab smiješak.

»Betzy je uostalom rekla, da ona ne vjeruje, da si ti ikada imao kakvih ozbiljnih namjera s njom,« reče zbunjeno Roza.

»Betzy se vara!« Opet se na njegovu licu javio onaj sitan, čudnovat smiješak. »Ja sam je jako volio. Ali na drugi način ...«

»Bili se mogao opet zaručiti s kojom drugom ženom, sa ženom, koju bi tako ... na taj drugi način volio?«

»Ne,« nasmiješi se lagano Torkild.

Roza je oborila oči i pocrvenjela kao krv. Nije ni pokušavala da se snađe u metežu svojih čuvstava. Nije znala, čemu se on nasmijao. Znala je jedino, da slika, koju je ona stvorila o Torkildu, nije ispravna. Mislila je, da ga pozna kao svoj mali prst — a sada je uvidjela, da se vara. Činilo se, kao da je on uslijed toga u njenoj duši porastao, i ona je pred njim osjećala neku zabunu i strah.

Jednom ga je pogledala, ali je odmah opet oborila oči i pocrvenjela. On ju je promatrao ukočeno s istim finim smiješkom na usnama.

Torkild joj nalije još čaja. Jeli su i pili bez riječi. Roza se zgurila u kut divana; od neobične i nejasne pomisli, da je ona samo sitan stvor, kome se on podsmijeva, srce joj je žestoko udaralo. Lice joj je još uvijek gorjelo, a noge su joj bile hladne kao led od promočenih cipela. Kad su večerali i on joj ponudio cigaretu, opazila je ona s iznenađenjem, da joj ruke dršću.

Najednom je on izvukao iz džepa mali četverouglasti zamotak i pružio joj ga.

»Kupio sam ti dar za Božić. Hoćeš li da ga odmah vidiš ili ćeš počekati do sutra?«

Ona je slutila, da se u zamotku nalazi nekakav etui, i rekla:

»Rada bih da ga sad odmah pogledam. Ah, Torkilde, bojim se, da je to nekakav za mene preskup dar.«

Ona odmota papir i otvori staru izlizanu kožnatu kutijicu. U kutijici se nalazila staromodna fino izrađena zlatna ogrlica s umetnutim tamnoljubičastim ametistima.

»Ali Torkilde, zar si poludio, da kupuješ za me takav skupocjeni nakit?«

»Sviđa li ti se?«

»Nikada nisam nešto ljepše vidjela,« reče ona tiho.

»Da, i meni se ta ogrlica učinila vrlo lijepom. Vidio sam je ljetos kod jednog staretinara i kupio. Htio sam jednom da sebi priuštim radost, da tebi darujem nešto, što će ti se svidjeti.«

»Hvala ti,« prošapta ona.

»Stavi je oko vrata,« zamoli je on malo zatim.

»Ne mogu, Torkilde. Na ovu bluzu ... ne, bilo bi šteta.« Ona pogleda svoju izblijedjelu bluzu.

»Stavi je ipak. Samo za pokus.«

»Ne, Torkilde. Htjela bih, da je po prvi put stavim, kad dođem k tebi, da proslavimo Božić.«

Malo zatim bili su pred kavanom. Snijeg je prestao padati ... visoko gore nad bijelom zemljom i krošnjama stabala, koje su se oblile kao bijele kupole među žutim plamečcima plinskih svjetiljaka, prostiralo se nebo — beskrajno i crno.

Ni on ni ona ne prozboriše ni riječi, dok su, mjesto da okrenu prema unutrašnjosti grada, lagano koracali po snježnom pokrovu Bankovnog trga i silazili niz tihu i tamnu ulicu prema tvrđavi.

Roza više nije uopće mislila. Čitava njena unutrašnjost bila je ispunjena očekivanjem, čežnjom, iako je osjećala neku stravu. Ta to je on — Torkild, uvjeravala je sebe. Ali joj se ipak činilo, kao da uza nju hoda neki stran, nepoznat

JUBILEJ SIGRIDE UNDSET

U ovom broju završujemo prvi dio romana »Proljeće«, kojim je hrvatsko čitateljstvo zapravo prvi put većim djelom upoznalo najveću današnju katoličku spisateljicu cijeloga svijeta. Ime Sigride Undset, koja je po tome romanu toliko omilila našim čitateljima i čitateljicama, spominje se od g. 1928., kada ju je bilo Nobelovom nagradom zapalo najveće književno priznanje, po cijelom kulturnom svijetu s najvećim poštovanjem i simpatijama. I dok prema drugima, koji se kao katolici usude afirmirati i na književnom polju, vladaju u današnjem čitalačkom i književnom svijetu obično predrasude i namjerno podcjenjivanje, Sigrid Undset imala je sreću, da se rodi u jednom narodu, koji uza sve to, što u velikoj većini svojoj ne pripada katoličkoj vjeri, nije uskratio dužno poštovanje ni ovoj svojoj velikoj kćeri, iako je ona napustila vjeru većine naroda svoga i prigrlila katolicizam, te i u djelima svojim što dalje to snažnije uzveličava katoličke ideje, osobito ideal kršćanske obitelji.

Sigrid Undset navršila je 20. svibnja ove godine, dakle desetak dana prije, nego što završismo prvi dio njena »Proljeća«, pedesetu godinu života. Taj njezin jubilej spominje sva svjetska štampa. Na tisuće čestitaka stiglo joj je u ono ubavo norveško mjestance, u kojem provodi život za svoju djecu i za svoje književno stvaranje. I sama norveška kraljevska porodica počastila je slavu velike Norveškinje čestitkom, a nisu izostale ni druge ugledne ličnosti i korporacije norveškoga javnoga života. A Sigrid Undsetova, skromna kao uvijek, nesebična kao i onda, kad je dobivenu svotu Nobelove nagrade (više nego 2 milijuna dinara u našem novcu) razdijelila među sirotinju, zaželjela je i prigodom ovog svog jubileja, da joj se ne priređuju nikakve proslave. U jednom norveškom časopisu izjavila je kratko, da Bogu zahvaljuje za svoj talenat te ga je položila u Božje ruke, i zato da nema razloga, da ona radi toga bude slavljena. Doista izjava velike žene, velike duše!

Sigrid Undset je i kao umjetnica i kao žena jedna od najmarkantnijih ličnosti današnjega doba. Njena pojava znači velik dobitak za suvremenu kulturu uopće, a za katoličku napose.

Sigrid Undset je već stvorila mnogo velikih književnih djela i još uvijek neumorno stvara. Neka i u ime sviju čitateljica i čitatelja »Obitelji« pođe molitva naša pred prijestolje Svevišnjega, da ovoj velikoj književnici dade još dug život, kako bi mogla što više učiniti na književnom polju na slavu Božju, za ostvarenje katoličkih književnih ideala i na radost milijuna svojih štovatelja i štovateljica po svim kulturnim narodima.

čovjek. U uzbuđenju je stiskala rukom kutijicu s ogrlicom; pričinjalo joj se, da se onoga časa, kad je primila dar, predala u ruke Nepoznatome.

U dubokom, mekanom snijegu jedva su čuli svoje vlastite korake. Ovdje pod zidovima jahališta bilo je tamno, a razmaci među svijetlim krugovima svjetiljaka bili su veliki na bijeloj cesti. U nasadima lješkali su se grmovi kao bijele hrpe snijega.

Kad se Torkild zaustavio i prignuo svoje lice nad njezino, podigla je ona glavu i primala njegove poljupce. Stajala je nepomično i dopuštala, da je ljubi koliko hoće, a kad je on snažno pritisnuo uza se, ovila mu je ruke oko vrata.

»Rozo ... je li to moguće?« šaptao je on sasvim tiho, tik do njena uha. Ona je drhtala slušajući njegov glas.

Ona potvrdi i kad je opet podigla glavu, da je on poljubi, palo joj je sa stabla nekoliko hladnih sniježnih pahulja na lice, još prije nego ga je on prekrio svojim.

»Ljubiš li me?« šaptao je on iza svakog poljupca. »Ljubiš li me?«

»Dä.« Ona je htjela da kaže: »Ljubim te,« ali nije mogla. Činilo se, kao da joj njeno zbunjeno, iznenađeno srce ne dopušta da izgovori te riječi. Mjesto toga, šaptala je:

»Jesi li to ti, Torkilde? Jesi li to doista ti? Meni je pri duši, kao da to nisi ti. Kao da si postao drugi ...«

»Nisam j a postao drugi,« odgovori on.

»Jesi. Meni se čini, kao da te prije nisam poznavala.«

»L j u b a v ti nisi prije poznavala,« reče on mirno.

Ona ponovi njegove riječi: »L j u b a v nisam poznavala.« Njen glas je zvučao neizrecivo lijepo. To je bila ljubav. Ljubav. Roza je odjednom zagrlila njegovo lice objema rukama i gledala ga. Dä, to je ljubav ... tako izgleda ljubav. Privukla ga je k sebi i ljubila, obasipala ga poljupcima, dok su sa stabala uz lagan šuštaj padale snježne pahulje na tihu, pustu, u noć uronjelu ulicu.

Konac prve knjige.

MILOSTIVA!

Ovi su retci određeni Vama, što ste s takvim oduševljenjem i takvom uvjerljivom riječju hvalili „Jajnine". „Dobra se stvar hvali sama," kazali smo Vam. „Ali", odgovoriste, „kako da ljudi znadu, da je stvar dobra, ako o njoj ništa ne znadu?" Imate pravo, gospođo! Iskrena Vam hvala!

DVANAESTI PUT BEZ SLUŽBE

NAPISAO IDILIO DELL'ERA
PREVEO KUZMA MOSKATELO

»Dvanaest!« uzdahne Sergije Stempelli na pragu Trgovačke banke čitajući pismo, koje mu je podvornik ujutro dostavio. »U životu nema mjesta za mene. Prošao sam eto za nepunih deset mjeseci dvanaest mjesta jedno iza drugog. Ljudi umiru od bijede, a guše se u novcima!«

Podvornik ga pogleda nekako preko naočala, slegne ramenima i iščezne iza kafane Central.

Stempelli ostane da još jednom pročita to prokleto otpusno pismo, koje je direktor sam napisao i time ga bacio na ulicu.

»Ali barem da mogu znati, zašto? Zašto me je nazvao lopovom?!... Ni deset dana nisam radio, a već me tjeraju bez pare u džepu. Nerazumljivo!«

Stempelli je krasna izgleda: lica tamnije boje, na kojem se danas od glada vidjelo njegovih dvadeset osam godina; bistre, naivne dječačke oči, koje su tražile u svim stvarima jasnoću; jezik, koji je šibao bez obzira. Trgovački ispit je pet puta ponavljao; konačno su mu, da ga se već riješe, podijelili doktorat.

Služeći u trgovini cipela nazvao je šefa lopovom, a i usto bi znao ovako govoriti:

»Sam karton i krpa! Izrabljivači naroda moraju iščeznuti!«

»Samo me sramoti i odbija mušterije,« govorio je gospodar. »To ne ide, morate ići od nas!«

Pokušao je potražiti službu kao pomoćnik kod jedne trgovine tkaninama, ali je gospodarica naskoro opazila, da momak nije zato, da iskorišćuje bližnjega:

»U trgovini ne treba cjepidlačarenja, toga se treba otresti!« vikala je piskutljivim glasom, a oči su joj sijevale.

Prošao je nekoliko sajmova, ali se povratio bez robe i novaca. Bio je dakako otpušten.

Uposlio se kod nekog apotekara: Naučio je praviti pastile za kašalj, ali brzo opazi, da taj uslužni maleni čovuljak, koji se ćelavom glavom između boca i flaša punih mješavina svakome lijepo klanjao, ne drži mnogo do medicine. Počeo je prigovarati, da je to nepoštena trgovina, jer tko se zanima za zdravlje bližnjega, mora za to osjećati potpunu odgovornost i dostojanstvo. I ostavi apoteku.

Jedan odvjetnik ga primi iz samilosti za pisara. Taj duguljasti čovjek s monoklom na lijevom oku vršio je službu javnoga bilježnika.

Pet dana izakako je Sergije bio u uredu uvidi, da gospodar, umjesto da pojednostavljuje pitanja, još ih više zapliće, traži predujmove sa svih strana, a usto u međusobnoj parnici daje svim klijentima pravo.

Međutim, Sergije je, da se ne zamjeri gospodaru potiho govorio klijentima ono, što je mislio. Zamalo je ured postao pusta govornica, te je odvjetnik, da tomu stane na kraj, otpustio iznenada pisara, koji je zatim nastupio službu sobara kod jedne odlične obitelji.

Za nedjelju dana se dozna, da se posvadio s gazdaricom, koja mu se bila preporučila, neka zatvori oči na neke ponešto delikatnije tajne.

Ponovno je bio na ulici.

Kao posljednji pokušaj, da se negdje stalno smjesti, ušao je u Trgovačku banku, ali među krivim mjenicama i burzovnim špekulacijama probudila se njegova narav, te je stao vikati protiv izrabljivača svoga bližnjega.

I tako se nađe bez službe.

Medutim treba spomenuti, da je Stempelli imao nešto pjesničke žice, i tim je sve razjašnjeno.

»Kad bih se obratio na glavnog urednika časopisa »X«, pravog prijatelja mladeži, koji mi hoće dobro te mi u pismu govori čak ti, tko zna, ne bi li moja budućnost bila osigurana!«

Smišljeno, učinjeno. Pohiti na stanicu, ali putem sretne činovnika na blagajni, koji ga upozori, da će vlak zakasniti više od četvrt sata.

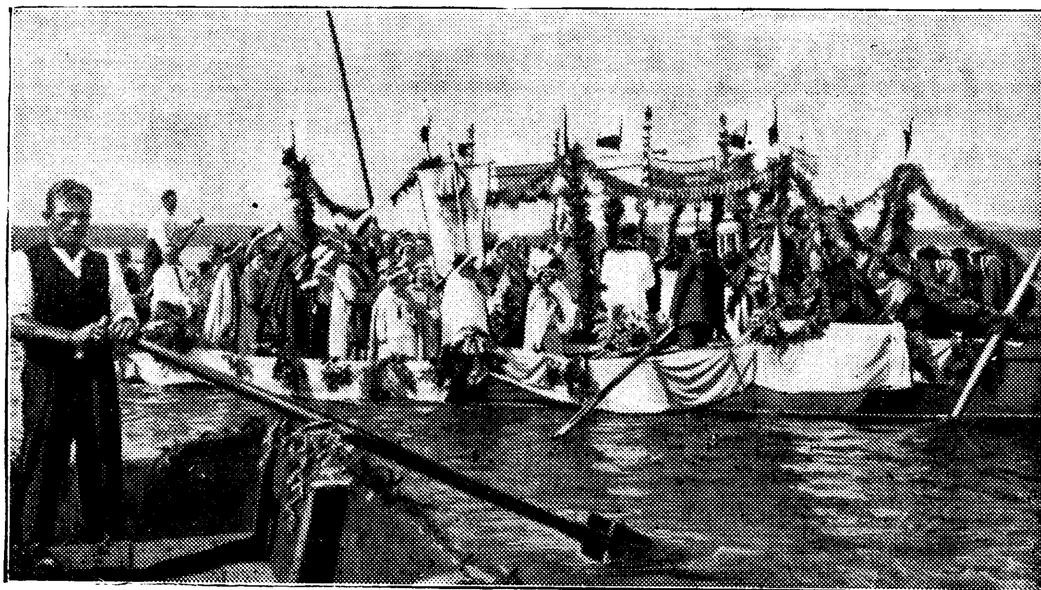
»Čini mi se, da i država ide sa zla na gore,« pomisli.

Glavni urednik časopisa »X« stanovao je među skupinom kuća, koje su bijedno izgledale sa niskim i zatvorenim prozorima: kroz vrata je prodirao miris starih pljesnivih papira.

Na Sergijevo kucanje pokaže se mršavi maleni čovuljak, koji brzo i tiho zapita:

»Gospodin želi?«

TIJELOVSKA PROCESIJA NA HIEMSKOM JEZERU

Hiemsko jezero nalazi se na podnožju Alpâ u Bavarskoj, a veliko je 193 četvorna km.

»Oprostite, molim, jeste li vi glavni urednik časopisa »X«?«

»Na službu.«

»Ja sam Sergije Stempelli.«

»Milo mi je, što vas upoznajem, izvolite!«

Sergiju se ježila kosa od uzbuđenja: bojao se, da je pogriješio ulaz, i da se bolje uvjeri, gledao je strojeve u tiskari, ne bi li na njima vidio šarene omote časopisa »X«.

Uljudni čovuljak se uvali u veliku fotelju, podstavljenu starom zamazanom kožom, a Stempelli mu stojeći sa šeširom u ruci izloži svoje nezgode.

»Što vi zapravo od mene tražite?« upita ga glavni urednik, kad je sve saslušao. »Vi biste sami trebali da svoj život promijenite. Ako se ne varam, vi ste bolesni.«

»Bolestan!« poviče Sergije. »Za života, izuzevši koju prehladu, nisam nikada bio ozbiljno bolestan!« i počne napadati novine i svu štampu.

»Umirite se, umirite, drago dijete! Ne primite za zlo, ima više bolesti... nisam se dobro izrazio, htio sam reći, da vi imate jednu karakternu manu... Mana je sasma druga stvar, sad se razumijemo! Čitate li članke o psihijatriji, koje profesor Sorbanne objavljuje u mom časopisu... Dobro bi vam došli... pa i da ga posjetite... Ako izvolite, otpratit ću vas.« I izađu.

Poslije četvrt sata posjeta ugledni profesor spusti velike plave oči na pisaći stol, pred kojim je Sergije brižno ponovio pripovijest svojih nezgoda, pa reče:

»Vi ste zbilja bolesni i to bolesni od iskrenosti.«

Sergije izbulji oči u još većoj neprilici:

»Nisam mislio, da je iskrenost bolest.«

»Da, sinko, u današnja je vremena i iskrenost bolest; trebalo bi da se priviknete na običaje današnjega društva, drukčije ćete biti isključeni iz ljudske zajednice. Ja ću vam dati više od sto uputa za sve stalne i sve moguće slučajeve i prilike itd., u kojima bi se mogli naći itd., kako ćete to sve riješiti dobro. Pred koleričnim osobama morate se držati blago itd., pred blagim karakterima možete sebi dozvoliti, da se pokažete jačim, superiornijim itd. A k tome morate zatvoriti jedno oko, pa i dva prema prilikama...«

Međutim kad je profesor nakon mnogih uputa i savjeta zatražio, da mu za njih plati dvadeset pet lira, Stempelli se zgranuo na sve te pouke i stao vikati u sav glas, da je to sramota.

»Zlo je, zlo, sinko,« reče profesor, »niste ni to razumjeli, ni kakav je moj karakter, naime da i ja tražim svoje...«

Sarajevski umjetnik

(Svršetak sa str. 364.)

Gabrijel Jurkić baš na tom polju — uzveličavajući kistom hrvatsku prošlost — može da učini više, nego što je ijedan hrvatski umjetnik dosad učinio. Njegovi hrvatski kraljevi mogli bi možda da stanu jedamput uz bok Nazorovima, a svakako bi nam bili bliži od Babićevih, jer Jurkić umije da nas svojom umjetnošću zagrije, da se približi našem srcu, da nam idealizira naše gledanje i — što je najglavnije — da nas zadahne čistim, nepatvorenim zanosom.

MAJKA I DIJETE

DA DOJENČE OTVRDNE.

Dijete treba svježega zraka. Uklonite sve, što mu priječi dolazak zraka, maknite sve, što sabire prašinu, osobito zastore na dječjem krevetu i kolicima, ma kako lijepi bili. Dojenče prospava veći dio svoga života, pa mu zato ne smijemo za vrijeme spavanja drukčije udešavati prilike života, nego li kada bdije. Može mirno i u umjereno hladnoj sobi spavati, jer ako je dobro omotano i pokriveno, podnosi hladnu vanjsku temperaturu i ne škodi mu. Ne treba se bojati, da će se prehladiti, ako se i po hladnu vremenu vozi na šetnju. Na to se dapače i mora pomalo privikavati. Ako dojenče često i kiše, tomu su redovito drugi razlozi, na pr. to dobiva obično od kojega člana obitelji, koji ima katar.

Često su se i u novije doba činili pokusi, da se dojenče mjesto u toploj kupa u hladnoj vodi, kako to biva kod nekulturnih naroda, pa da time dijete zarana otvrdne. Ali obično su takvi pokušaji svršavali s neuspjehom. Zato je opće liječničko mišljenje, da se takvi eksperimenti s djetetom u dojenačkoj dobi ne smiju činiti. Htjeti dijete ispod jedne godine ojačati kupanjem u hladnoj vodi vrlo je smion pokušaj, pa ako u kojem rijetkom slučaju i uspije, ne može se držati općom dobrom metodom.

Najbolje dijete otvrdne tako, da ga ne razmazimo i ne činimo neotpornim pretjerujući u čuvanju. Mnogo će mu bolje od hladne kupke činiti svježi zrak. Treba ga često napola golo pustiti, da se bacaka nožicama i ručicama na zraku, osobito po blagu vremenu. Kadgod ga prematamo, pruža se prilika za to. Ne da se reći, koliko minuta da se tako pusti. Ne valja to shvaćati previše bojažljivo niti se bojati prehlade. Upravo je čudo, kako se takvo dojenče voljko osjeća polugolo i na hladnijem zraku kod temperature, kod koje bi odrasao čovjek drhturio. Nikad se ne će desiti, da će takvo djetence dobiti kijavicu ili kašalj od toga, dakako ako pri tom razumno postupamo i ako ne pretjerujemo. Mjeru i tu treba držati, a izbjegavati velike skokove, koji imponiraju samo ondje, gdje uspiju.

RAZNI SAVJETI.

Veći trbuščić u djeteta. Ta se pojava viđa obično kod djece, koja boluju od rahitičnosti. No može i zdravo dijete imati razmjerno velik trbuščić u razmjeru prema ostalome tijelu, dakle to ne mora još biti samo po sebi nikakav znak bolesti. U svakom slučaju treba takvu djetetu davati dosta zelene hrane i paziti na pravilnu probavu.

Dječja soba treba, ako je ikako moguće, uvijek da bude sa sunčane, to jest južne ili jugoistočne strane. Pod dječje sobe neka bude pokriven linolejom, jer se najlakše čisti. A mjesto, gdje se dijete igra, neka bude pokriveno i sagom.

KOZMETIKA

PET MINUTA SVAGDANJEG OSVJEŽENJA.

Svaka domaćica treba da posveti pažnju i njezi svoga lica, da predusretne prerane nabore kože. Ne valja reći: »Nemam vremena!« Pet minuta na dan se može i mora i u tu svrhu naći. To je posve dosta, i uspjeh će svaku veoma iznenaditi.

Za jutarnje umivanje treba dvije posude za umivanje, jedna s hladnom a druga s toplom vodom. Na ruku metni čistu lanenu krpu, ali ruku namjesti tako, da čini ispod krpe udubinu, u koju ćeš grabiti vodu. Najprije isplahni lice hladnom vodom, zatim ga nasapuni, pa ga onda isperi desetak puta toplom vodom, a odmah nato opet hladnom, i tako to ponovi nekoliko puta. Briši se čistim mekanim ručnikom praveći male krugove iznutra prema vani, odozdo prema gore. Isto tako namaži kožu kremom.

Izjutra i uveče dobro je, tko može uzeti zračnu kupelj s lakom gimnastikom, kretanje ruku i nogu, sagibanje i ispružanje koljenâ. Kraj otvorena prozora duboko udiši i izdiši otvorenim ustima desetak puta svježega zraka. Svaki mjesec uzimaj dva puta ricinusova ulja.

Sve to zaista nije teško, a osvježuje tijelo, čini ga otpornim, zdravim i čuva od prerane starosti. S. A.

ŽENSKI SVIJET

Utopilo se 30 žena ribarica. U Koreji je običaj, da žene obavljaju muške poslove, a muškarci se brinu za kućanstvo. Tako je nedavno 30 koreanskih žena lovilo ribe, kod čega ih je zatekla bura, te su sve do jedne našle smrt u valovima.

Žena pred zrcalom. Neki švedski besposleni statističar pokušao je ustanoviti, koliko žena poprečno provede vremena pred zrcalom. Promatrao je više žena iz svoje okoline i došao je do ovoga rezultata: Mlada djevojka stoji pred zrcalom poprečno 15 minuta na dan, a žene između 20. do 70. godine najmanje pola sata. Prema tome izlazi, da je sedamdesetgodišnja starica provela pred zrcalom ništa manje nego 250 dana.

Prva žena, koja je sama preletjela iz Amerike u Evropu. Između 20. i 21. svibnja 1927. preletio je slavni američki avijatičar Lindbergh, kojega je ovog proljeća zadesila teška nesreća otmicom i tragičnom smrću njegova jedinog djeteta, prvi aeroplanom iz Amerike u Evropu. Ove je godine u slavu te pete godišnjice na iste dane preletjela prva žena sama taj smioni zračni put. Dne 20. svibnja krenula je oko 11 sati uveče američka avijatičarka Amelija Earheart-Putnam aeroplanom sama samcata iz Amerike put Evrope, a već sutradan 21. svibnja spustila se u 2 sata po podne u sjevernoj Irskoj. Dakle njen je let trajao ukupno oko 15 sati, naprotiv Lindberghov je prije 5 godina trajao preko 33 sata. Čim se avijatičarka Putnam spustila sretno na irsko tlo, uputila se od svog aviona do obližnje automobilske ceste, zaustavila prvi auto i zamolila njegova vlasnika, da je odveze u najbliži grad. On je to rado učinio. Tako je avijatičarka dospjela u grad Londonderry 9 km od mjesta, gdje se aeroplanom spustila, odsjela u hotelu, okupala se i onda pohitila na poštu, da svome mužu brzojavi, kako je sretno stigla u Evropu. Iz Irske se otputila u Rim na međunarodni kongres prekooceanskih letača. Ona je već prije 4 godine preletjela sa trojicom avijatičara preko Atlantskog Oceana, a sad joj je to uspjelo samoj samcatoj.

Cirkuska artistica i zmija. Nedavno je u cirkusu Kludsky, koji je poznat i u Zagrebu a sada gostuje u Budjejovicama u Češkoj, nastupila na predstavi tridesetgodišnja artistica Beatrica Stepanek s golemom zmijurinom, koju je omotala oko svoga tijela. Najednom je zmija tako stisla artisticu, da je ona užasno zajauknula, krv joj je šiknula iz usta, te se onesviještena srušila. Cirkuski poslužitelji izbaviše teškom mukom nesretnicu iz nemila zmijina zagrljaja. Ako ozdravi, sigurno ne će više tako smiono puštati, da se zmija omata oko njena tijela.

Žena i muž u državnoj službi. U Čehoslovačkoj je vlada bila naumila zabraniti, da i muž i žena u isto vrijeme budu u državnoj službi, te je kanila otpustiti sve žene udate za državne činovnike. No potanjim proučavanjem ustanovljeno je, da su to velikom većinom žene nižih činovnika, te u tim slučajevima ni muž i žena zajedno nemaju bog-zna-koliko plaće. Tako država ne bi mnogo prištedila, a mnoge bi obitelji teško oštetila. Zato je čehoslovačka vlada odustala od tog nauma, te ondje muž i žena mogu i dalje biti u državnoj službi.

Pola milijuna za jednu pletenicu. Američka filmska glumica Neli Hevis nije sebi dala odrezati kose, jer je u filmovima uvijek prikazivala djevojke s dugom kosom. Jednog dana dođe ona frizeru, da joj malo uredi kosu. On je nije pravo razumio, nego joj je htio odrezati kose. Filmska glumica je to opazila tek onda, kad joj je jednu pletenicu već bio odrezao. Radi toga je ona izgubila svoju službu, te je tužila frizera za odštetu. Sud je osudio frizera, da filmskoj glumici plati 10.000 dolara (preko pola milijuna dinara) odštete za odrezanu pletenicu.

KUĆANSTVO

KUHINJSKI RECEPTI.

Juha s ruladom od jetara. Nastruži 10 dkg telećih jetara, pomiješaj s jednim žumanjkom i dodaj soli i bibera. Time namaži pečene tanke omlete, zamotaj, sveži koncem i kuhaj 10 minuta u juhi. Zatim ih izvadi, skini konac i nareži i metni u juhu.

Pečene šparge. Kuhaj debele, kao prst dugačke komade šparge u slanoj vodi, dok ne omekšaju, zatim ih ocijedi i pusti, da se malko osuše. Dotle načini dobro tijesto za palačinke. Vilicom umoči komad po komad šparge u to tijesto i peci u vreloj masti (ili maslacu), dok ne postane lijepo smeđe.

Riža s graškom. Metni na vrelu mast očišćeni grašak i malo kosanog peršina, malo pirjani i dodaj k tomu riže, zalij vodom, metni pol kocke šećera i posoli. Pokrito pirjani, dok riža ne postane mekana.

Kolačići od trešanja. Povadi iz trešanja koštice i kuhaj ih u šećeru, dok se sok ne ukuha. Zatim uzmi žličicu po žličicu tih gusto ukuhanih trešanja i metni na oblate, koje možeš dobiti i u ljekarni. Te kupčiće trešanja s oblatama umoči u tijesto, koje se pravi od ¼ kg brašna, ¼ l bijela vina, 1 jajeta i koje je glatko promiješano, pa ih peci u masti. Treba paziti, da u trešnjama bude što manje tekućine, i nemoj nikad puniti previše oblata najedamput, ili se omekšaju, dok ne dođu na red, da se peku, nego samo toliko, koliko ih odmah možeš metnuti u mast. Pečene kolačiće pospi šećerom i cimetom. S. A.

Kuhane naranče. Oprane manje naranče kuhaj cijele, dok ne budu mekane, tako da im se čačkalicom ljupine mogu lako probosti. Tada ih izvadi iz vode, prepolovi, izvadi koštice, te ih poredaj u šerpu s razrezanom stranom prema gore. Zatim ih pospi toliko kristalnim šećerom, koliko je potrebno, da budu slatke, a onda ih peci u pečenjari, dok naranče ne upiju šećer. Treba paziti, da ne budu predugo u pečenjari i da se uzmu posve zrele naranče. Serviraju se k pečenju. S. A.

ŠALE

Protivno. Pjesnik: Kada pišem, postane mi čisto vruće.«

Kritik: »Mene, kad slušam vaše pjesme obuzme hladni znoj.«

Dječja kritika. Profesor Žurić držao je na jednom kongresu svečano predavanje, na kojem je bila i njegova žena s petogodišnjim sinčićem. Vrativši se kući upita profesor sinčića: »Kako ti se svidjelo moje predavanje?«

»Nikako!« glasio je odgovor.

»Zar ti se nije možda početak svidio?« razočarani će otac.

»Početak mi se svidio,« odvrati dijete.

»A svršetak?«

»I svršetak.«

»Pa što ti se onda nije svidjelo?«

»Bilo je između početka i svršetka previše sredine.«

Udaja putem novina. Sastala se dva prijatelja, pa se upustili u razgovor. Kad su već bili mnogo toga obredali, jedan će upitati:

»Dakle Mate Ukazić je svoju sadašnju ženu upoznao putem novina? Pa kako oni sad žive u braku?«

»To ne znam,« drugi će. »Samo to znam, da je Mate otkazao one novine...«

Kad žena hoće na ljetovanje. Ona: »Slušaj, Drago, ako mi daš, da mogu u Primorje na ljetovanje, svake ću noći o tebi sanjati.«

Muž: »Kako bi bilo, da ti ostaneš ovdje te sanjaš o Primorju?«

Adam i Eva. Mali Branko poslije predavanja o Adamu i Evi: »Baš zgodno veli naš gospodin: imam jednog oca i majku, dva djeda i dvije bake, četiri praoca i pramatere. Što idem dalje tim ih je više. Još vele, da su u početku bili samo dva čovjeka!«

Čudnovato. Sluškinja: »Gospodine, zašto toliko pišete?«

»Ja sam književnik, pišem romane.«

Sluškinja: »Pa čemu se toliko mučite, kad za deset dinara dobijete lijepi štampani.«

Još i više. »Zar tvoja žena govori više jezika?«

»Nesamo da govori, nego mi se na časove čini, da ih i ima više.«

Razumljivo. Ona: »Da me nisi upoznao, bi li me tako jako volio?«

On: »Kudikamo više.«

Spreman. Prvi tat: »Ti dobro izgledaš; rumen si i fino odjeven!«

Drugi tat: »Izdali su za mnom tjeralicu, u kojoj stoji, da sam suh i visok. Morao sam se urediti.«

Racionalno. Građanka (seljakinji): »Pošto su jaja?«

Seljakinja: »Po dva dinara; razbijena dajem po dinar.«

Građanka: »Razbijte ih meni za deset dinara.«

Bolje sredstvo. Otac (odvjetniku): »Moj sin je poludio za nekom plesačicom i hoće na svaki način da se s njom zaruči. Ja toga ne dozvoljavam, i ako to uradi, razbaštinit ću ga. Molim, da mu to saopćite!«

Odvjetnik: »Ja znam za bolje sredstvo. Vašu namjeru ću priopćiti djevojci.«

Dobri uvjeti. Neki američki oficir je iznio oglas: »Traži se 50.000 dolara. Tko ih tražitelju pribavi, može slobodno polovicu za sebe zadržati.«

U trgovini cipela: A: »Ne, cipele su mi preuske, stišću me!«

Prodavačica: »Budite bez brige! Vidjet ćete, da će vam se na nozi raširiti.«

B: »Tih cipela ne mogu uzeti, jer su mi prevelike!«

Prodavačica: »To ništa ne škodi, ako su cipele nešto šire, gospođo! Kad bude mokro, već će se koža stisnuti!«

C: »Dobro, te cipele ću uzeti, pristaju mi kao saljevene!«

Prodavačica: »Ne ćete žaliti, što ste ih uzeli. Vjerujte, kod nas kupljene zadrže potpuno svoj oblik, bilo mokro ili suho.

Pred sudom. »Optuženi je ukrao ništa manje od šesnaest zimskih kaputa!«

»Pa kad je ove godine bila tako jaka i duga zima, gospodine suče!«

Dobar savjet. Liječnik: »Ako vas kakva stvar uznemiruje, bacite ju preko glave!«

Bolesnik: »Hvala, gospodine doktore, sjetit ću se vašeg savjeta, kada primim vaš račun.«

Zašto! Agent: »Pa valjda ćete barem sada kad ste oženjeni osigurati svoj život?«

Mladoženja: »Zašto? Mislite li, da mi je žena tako opasna?«

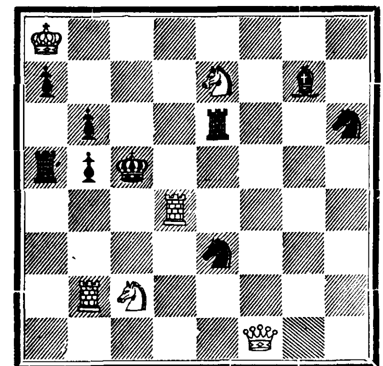
Nepotrebna bojazan. Činovnik: »Tetko, vi ste na pismo stavili za jedan dinar maraka suviše.«

Stara ženica: »O Bože, ta ne će valjda radi toga otići pismo dalje?«

ŠAH

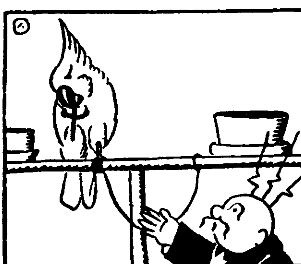
Problem broj 10.

Zv. Trajbar, Slav. Požega

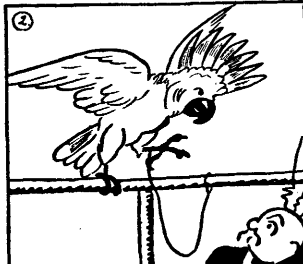

Bijeli matira u tri poteza.

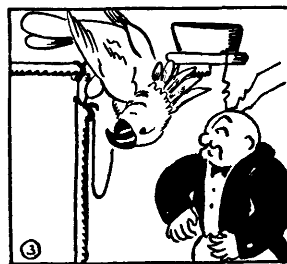
DOBRIJAN I PAPIGA

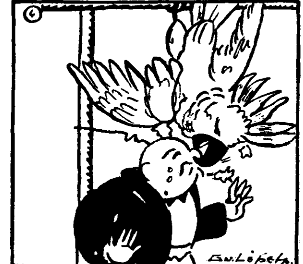
Tko od vas ne pozna
pticu onu malu,
s kojom čika zbija
često masnu šalu?

Dobrijanu kod nje
milosti već nema,
jer osvetu crnu
papiga mu sprema.

Prignula se malo,
oborila oči
i na bijednog čiku
uprav bijesno skoči.

Od velike boli
čika širi ruke,
al tko će opisat
lijepog nosa muke?

MODA

ZA LJETOVANJE NA MORU.

1. **Ljetni ogrtač** iz prostog materijala sav opšiven. Oko pasa su zgodni ukrasi kao oko rukava i džepova.
2. **Kostim** iz vunene haljine sastavljen od posebnog kratkog kaputa i suknje. Dvostruki nabor na suknji.
3. **Dječji kostim za more** za dijete od 4 godine. Kratki je kaput iz plave vunene tkanine, opšiven naokolo u nekoj protivnoj boji.
4. **Dječji kostim za more** sa steznikom za dječaka od 5 do 7 godina. Kostim je otvoren sa prslukom iz bijelog pikea i uglađenim ovratnikom.
5. **Pleteni ogrtač** za djevojčice od 11 do 13 godina. Rukavi su uokolo opšiveni tkaninom suprotne boje. Haljina je iz platna sa svake strane s dubokim naborom. Pulover triko.
6. **Dječji kostim za more** za dijete od 5 do 7 godina. Načinjen je iz pamučne tkanine opšiven na stranama isto kao oko vrata i rukava.
7. **Ljetni kostim** sačinjavan od dva dijela. Kaput je iz meke vunene tkanine s ovratnikom i lagano sveden oko struka. Haljina je iz običnog platna s naborima i ukrasima na suknji.
8. **Haljina za djevojčicu** od 5 do 7 godina. Na bluzi je ovratnik i ona se prikopčuje za plisiranu suknju.
9. **Haljina** iz imprimirane svile. Gornji dio haljine je bez rukava s ogrlicom iz crêpe de Chine vezanom sprijeda. Zgodni ukrasi na suknji.

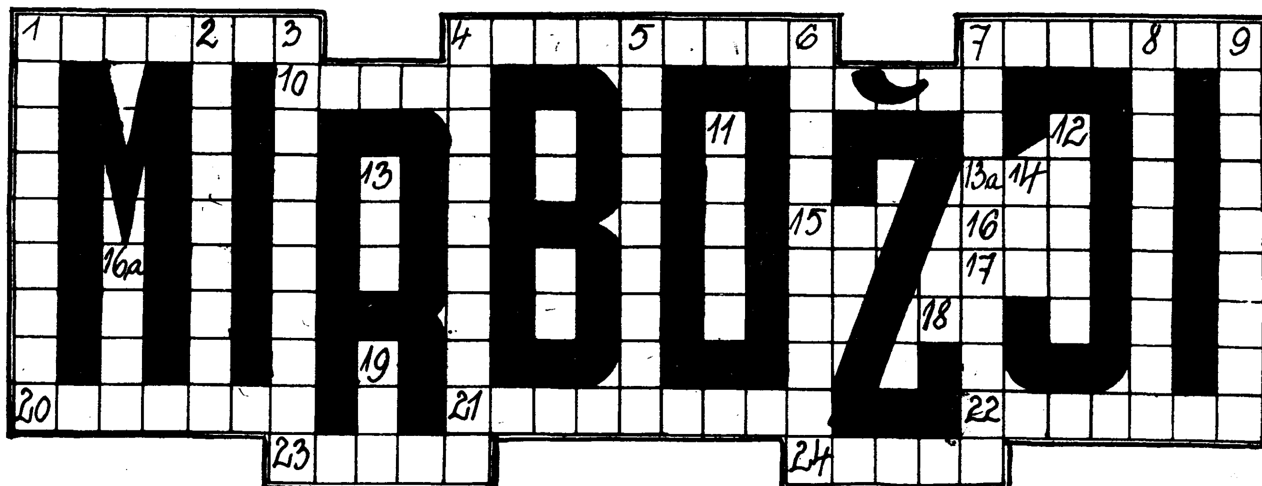

Ilustrovani tjednik „Obitelj" izlazi svake nedjelje. Pretplata 30 Din na tri mjeseca, za inozemstvo 3 dolara godišnje. Pretplata se plaća unaprijed Rukopisi se ne vraćaju. „Obitelj" izdaje Konzorcij Kuća Dobre Štampe. Za izdavača i uredništvo odgovara Dr Josip Andrić, glavni urednik „Obitelji", Zagreb, Trenkova 1. Adresa uredništva i uprave „Obitelji": Zagreb, Trg Kralja Tomislava 21. Telefon 54-17. Cek. rač. pošt. šted. br. 33.536. „Obitelj" se tiska u Tiskari Narodnih Novina u Zagrebu. Za tiskaru odgovara V. Kirin, Zagreb, Deželićeva ul. 2.

Z A G O N E T K E

1. Križaljka

Sastavio *Eduard Musić*, Sušak

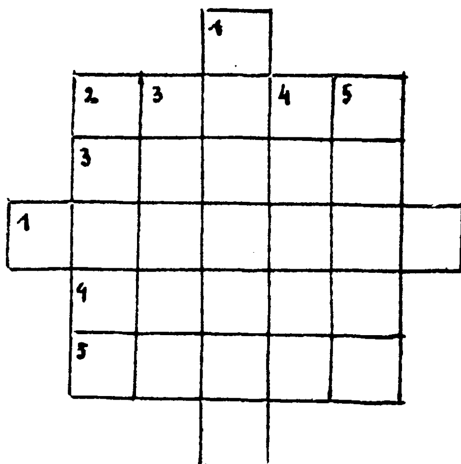

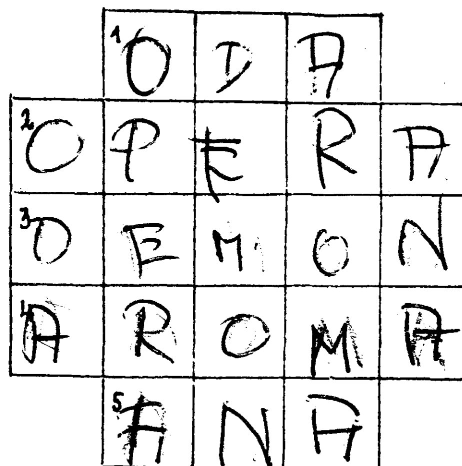

Vodoravno: 1. Isusovac. 4. Grad u Njemačkoj. 7. Dosjetljiva opaska; neobična misao. 10. Žensko ime. 13 a. Lud (dijalekt). 15. Kratica za klor. 16. Uzvik. 17. Muško ime. 18. Slovo (kako se izgovara). 20. Očevidno, opće poznato (str.). 21. Oponašanje, patvorenje. 22. Prvi ban Savske banovine (s = š). 23. Hrvatski politički vođ. 24. Popust.

Okomito: 1. Znameniti danski pisac (konvertita). 2. Car, vojskovođa. 3. Sekundarni elemenat. 4. Autor romana »Mladost Tome Ivića«. 5. Putanja sunca. 6. Urednik almanaha »Selo i grad«. 7. Muško ime (nadbiskup). 8. Dio Kantate. 9. Poznati hrv. kritičar. 11. Roman Štefe Jurkić. 12. Dijete rođeno od evropskih roditelja u toplim kolonijama. 13. Kralj. igra. 14. Engleski star. 16 a. Utvara, sablast. 19. Haloidni elemenat.

2. Magični likovi

Sastavio *Z. Modor*, Srijemska Mitrovica

I. 1. Drvo. 2. Kozački prorok i vojskovođa. 3. Sveta gora (gen.). 4. Egipatska božica. 5. Sluga velikaša.

II. 1. Pjesma. 2. Glazbeno djelo. 3. Zloduh. 4. Miris. 5. Žensko ime.

Odgonetke treba poslati na uredništvo „Obitelji" najkasnije do 20. lipnja. Svi odgonetači dolaze u obzir za nagrade, koje će se ždrijebom podijeliti na koncu tromjesečja.